

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Iedereen orgaandonor, tenzij ... [I]

Ja, liever betrokkenheid dan vrijblijvendheid

door *Janny Bakker*

De auteur was tot 2006 directeur van Nierstichting Nederland en is sindsdien wethouder in de gemeente Huizen namens het CDA. Zij is lid van het CDA-partijbestuur.

Als directeur van Nierstichting Nederland raakte ik persoonlijk betrokken bij het lijden van nierpatiënten, die soms jarenlang van dialysebehandeling afhankelijk waren en van wie de gezondheid steeds verder achteruitging. Deze mensen hoopten al die jaren op een donornier. Als dan eindelijk een transplantatie volgde, veranderde hun leven drastisch. Ze konden weer een gezinsleven hebben, ze konden weer aan het werk, ze konden weer genieten. Maar voor velen van hen kwam de donornier te laat. Zij stierven na een lange lijdensweg op de wachtlijst.

Nog steeds staan gemiddeld duizend mensen per jaar op de wachtlijst voor orgaandonatie en is het aantal organen dat beschikbaar komt voor donatie ontoereikend. Nog steeds sterven er daardoor onnodig mensen op de wachtlijst.

In ons land moeten mensen in een Donorregister laten registreren dat zij na hun over-

lijden organen willen afstaan. Slechts een kwart van de bevolking heeft dit gedaan. Heel veel mensen hebben dus nog geen keuze vastgelegd. Er is veel onderzoek gedaan naar de oorzaken daarvan. De registratie is vrijblijvend en dat leidt tot onverschilligheid. Ook zijn mensen bang om over hun eigen dood na te denken. Dat is dus iets anders dan dat ze het niet zouden willen. De meeste Nederlanders hebben geen principiële bezwaren tegen orgaandonatie. Ook islamitische organisaties en kerken in Nederland staan vanuit het gebod tot naastenliefde achter orgaandonatie. Uit recent onderzoek van Maurice de Hond (januari 2016) bleek dat 63% van de Nederlandse bevolking bereid is om na hun overlijden organen af te staan. Voor de CDA-achterban is dit zelfs 71%. Dat wordt dus niet zichtbaar in ons donorregister.

Als er geen registratie heeft plaatsgevonden, wordt het aan nabestaanden overgelaten of orgaandonatie mag plaatsvinden. De ervaring leert dat nabestaanden vaak op een onmogelijk tijdstip met die vraag worden geconfronteerd. Het is dan ook niet verwonderlijk dat zij in deze verdrietige en verwarrende situatie meestal beslissen dat er geen donatie moet plaatsvinden. De nabestaanden weten immers niet wat de wens van de overledene was.

* * *

D66 heeft recent een wetsvoorstel ingediend bij de Tweede Kamer om het huidige, vrijblijvende beslissysteem te wijzigen naar een Actief Donorregistratiesysteem (ADR). In dit nieuwe systeem krijgen Nederlanders meerdere keren een oproep of ze hun keuze willen registreren in het Donorregister. Reageert men niet, dan wordt ervan uitgegaan dat men instemt met donatie. Maakt men bezwaar, dan wordt dit uiteraard ook vastgelegd in het Donorregister. Met het ADR-systeem wordt dus de eigen keuze van de overledene veel meer gerespecteerd dan in het huidige systeem, waarbij nabestaanden moeten beslissen.

Spanje, Oostenrijk, België, Frankrijk, Italië en Zweden hebben een zogenoemd 'geen-bezwaarsysteem'. Dat gaat verder dan het ADR-systeem dat voor Nederland wordt voorgesteld, maar in die landen is het tekort aan orgaandonoren aanmerkelijk lager dan bij ons. Al jaren is er discussie of dit door het registratiesysteem komt. De meningen hierover zijn verdeeld, maar de meerderheid van de internationale vergelijkende onderzoeken ziet wel degelijk een verband tussen het registratiesysteem en de donoraantallen. Wat we in ieder geval wél zeker weten, is dat het intensiveren van voorlichting geen substantiële verbetering meer oplevert. We hebben dus geen alternatief. En durven we, gezien het lijden van de mensen die op een donororgaan wachten, alles maar te laten zoals het is?

* * *

In de visie van het CDA is ieder mens van waarde. Het is dan ook onze morele plicht om alles te doen wat in ons vermogen ligt om het lijden van mensen op de wachtlijst te beperken. De overheid moet de verantwoordelijkheid van ieder mens daarin aanmoedigen. Vanuit

die visie is een ADR-systeem zeker verdedigbaar.

In het huidige CDA-verkiezingsprogramma wordt ten aanzien van donorregistratie geen

.....
*Het is onze morele plicht
 om alles te doen wat in ons
 vermogen ligt om het lijden
 van mensen op de wachtlijst
 te beperken*

duidelijkheid gegeven. Wel is op het CDA-congres van 30 juni 2012 door de leden van het CDA een resolutie aangenomen vóór invoering van het Actief Donorregistratiesysteem. Uit de recente peiling van Maurice de Hond blijkt dat 61% van de CDA-achterban nog steeds voorstander is van dit systeem.

Ons christendemocratisch mensbeeld gaat uit van mensen die verantwoordelijkheid kunnen en willen dragen, maar ook van mensen die als dat nodig is voor elkaar willen zorgen. Uit dit mensbeeld komt de politieke vraag voort hoe we aan het goede in de mens kunnen appelleren.

Met het voorgestelde ADR-systeem wordt meerdere malen een appel op mensen gedaan, al was het alleen al door hen ervan bewust te maken dat hun beslissing (dus ook de beslissing om niet tegen een registratie te protesteren) niet vrijblijvend is.

Ik hoop van harte dat onze fractie zal instemmen met het Actief Donorregistratiesysteem, niet alleen omdat dit de huidige vrijblijvendheid van de donorregistratie wegneemt, maar ook omdat daardoor de betrokkenheid van veel meer Nederlanders zichtbaar wordt, wat de mensen op de wachtlijst tot steun zal zijn.